Geachte lezer,

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen heeft het College voor de Rechten van de Mens 10 tips opgesteld om mensenrechten mee te nemen in de verkiezingsprogramma's. Zou u onderstaand bericht willen doorsturen naar de lokale politieke partijen in uw gemeente?

Werk jij op dit moment aan het lokale verkiezingsprogramma van jouw partij? Dan speel jij een cruciale rol in het beschermen van mensenrechten. Gemeenten zijn namelijk verantwoordelijk voor beleid dat mensen direct raakt. Met deze 10 tips veranker jij mensenrechten in jullie verkiezingsprogramma en draag je bij aan een inclusieve, rechtvaardige gemeente waarin iedereen meetelt.

Heb jij vragen over onderstaande tips? Op donderdag 11 september 2025 organiseert het College voor de Rechten van de Mens een online vragenuur over mensenrechten op lokaal niveau. Meld je via deze link aan. https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=_lTlD3NT8kSX5344eZyHR6tC32McvGxHgapgy9dPoFhUM1dRU1o4VEpQNFhRNTlIM0RRRVMyUklVMCQlQCN0PWcu

1. Betrek inwoners actief bij het maken van beleid en regelgeving
Mensen hebben het recht om mee te praten over zaken die hen raken. Mensen zoveel mogelijk informeren en bij besluitvorming betrekken is wel zo democratisch en nodig voor draagvlak. Participatie is daarnaast ook een verplichting vanuit het VN-verdrag handicap <https://www.mensenrechten.nl/themas/rechten-van-mensen-met-een-beperking> en het VN-Kinderrechtenverdrag. Zorg dat alle inwoners invloed hebben op beleid en regelgeving en betrek hen ook bij de uitvoering. Besteed daarbij specifieke aandacht aan mensen in kwetsbare posities - zoals mensen met een beperking, kinderen, jongeren, alleenstaande vrouwen, mensen met een migratieachtergrond en mensen die (dreigend) dakloos zijn. Leg dit goed vast in de participatieverordening, die vanaf 1 januari 2027 verplicht is.

2. Ontwikkel een Lokale Inclusie Agenda met mensen met een beperking
Werk samen met mensen met een beperking en lokale vertegenwoordigende organisaties aan een Lokale Inclusie Agenda om uitsluiting tegen te gaan, zoals afgesproken in het VN-verdrag handicap. Zodat mensen met een beperking, net als ieder ander, kunnen meedoen aan de samenleving. Gebruik hiervoor de beschikbare handreikingen van de VNG <https://vng.nl/artikelen/handreiking-lokale-inclusie-agenda> en het College https://www.mensenrechten.nl/themas/rechten-van-mensen-met-een-beperking/participatie/toolkit-decentraal Zo draagt de gemeente bij aan een samenleving waarin iedereen volwaardig mee kan doen.

3. Voer actief antidiscriminatiebeleid en investeer in preventie
Zorg voor voldoende middelen om discriminatie https://www.mensenrechten.nl/themas/discriminatie-en-gelijke-behandeling effectief aan te pakken en te voorkomen: in onderwijs, zorg, huisvesting, werk en openbare ruimte. Richt een toegankelijke klachtenprocedure in en monitor discriminatiemeldingen. Werk samen met regionale partners en ondersteun initiatieven voor bewustwording, bijvoorbeeld in het onderwijs.

4. Voorkom onbedoelde discriminatie in beleid en uitvoering
Zorg ervoor dat gemeentelijk beleid, regels en uitvoeringspraktijken geen ongelijke of discriminerende uitwerking hebben. Breng mogelijke knelpunten in kaart door actief te toetsen op discriminatie en door signalen van inwoners over ervaren discriminatie door de gemeente te betrekken. Gebruik in geval van risicoprofilering of risicoselectie bijvoorbeeld altijd het toetsingskader voor risicoprofilering https://publicaties.mensenrechten.nl/publicatie/4093c026-ae41-4c1d-aa78-4ce0e205b5de van het College en grijp in waar beleid bepaalde groepen ongelijk behandelt.

5. Realiseer een opvanglocatie voor asielzoekers en ondersteun initiatieven voor ontmoetingen
Bevorder integratie en wederzijds begrip door ontmoetingen tussen inwoners en statushouders, asielzoekers en andere migranten te faciliteren. Ontmoetingen zorgen voor verbinding en breken vooroordelen af. En wees er alert op dat ook vrouwen de mogelijkheid hebben om deel te nemen. Realiseer een veilige en gezonde opvanglocatie voor asielzoekers, die voldoet aan de kwaliteitsnormen https://publicaties.mensenrechten.nl/publicatie/2761df22-0828-4068-8a28-6a11283f0588

Dit is een verantwoordelijkheid van zowel de centrale overheid als van gemeentes. Betrek de inwoners uit de buurt bij de komst van een opvanglocatie, voor meer draagvlak. Ondersteun taalprogramma's, arbeidsmarktparticipatie https://www.kis.nl/artikel/zinvolle-stappen-naar-werk-voor-vluchtelingen , culturele initiatieven en zorg voor basisvoorzieningen zoals bed-bad-brood en de nachtopvang. Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan, ongeacht verblijfsstatus.

6. Zorg voor voldoende standplaatsen voor woonwagenbewoners
Erken het recht op cultuur en bestaanswijze van woonwagenbewoners. Waar behoefte is, moet de gemeente actief standplaatsen realiseren https://www.mensenrechten.nl/actueel/nieuws/2018/04/23/advies-college-versterkt-mensenrechten-van-woonwagenbewoners . Dit is een mensenrechtelijke verplichting: gemeenten moeten de woonwagencultuur beschermen en faciliteren.

7. Verlaag de drempel om hulp aan te vragen zodat mensen krijgen waar ze recht op hebben
Voorkom versnippering van hulp aan mensen met een laag inkomen. Bundel lokale regelingen waar mogelijk, zorg voor vrij besteedbaar geld en kies voor eenvoudig beleid waarbij mensen zelf regie houden over hun uitgaven. Zorg er daarnaast voor dat de drempel om hulp aan te vragen zo laag mogelijk is om te voorkomen dat mensen steun mislopen. Vereenvoudig dus het aanvraagproces van gemeentelijke regelingen. Vermijd onnodige bureaucratie en informeer inwoners proactief. Dat is de meest effectieve manier om niet-gebruik tegen te gaan en ervoor te zorgen dat mensen krijgen waar zij recht op hebben.

8. Voer het Nationaal Actieplan Dakloosheid lokaal uit en stop met het beboeten van mensen die dakloos zijn.
Dakloosheid beëindigen vraagt lokaal leiderschap. Zet in op preventie, structurele huisvesting ('Wonen Eerst') en werk mee aan het landelijke doel om dakloosheid in 2030 te stoppen. Verzamel betrouwbare cijfers met de ETHOS Light-methode, die ook mensen in onzekere of tijdelijke woonsituaties meeneemt. Alleen met goede data kan effectief beleid worden gevoerd. Voorkom daarnaast dat mensen die dakloos zijn boetes krijgen voor het overleven in de openbare ruimte. Straf vergroot hun problemen en belemmert herstel. Kies voor ondersteuning en begeleiding, niet voor sancties.

9. Realiseer voldoende betaalbare en passende woningen
Zorg voor voldoende betaalbare woningen en houd daarbij rekening met de uiteenlopende behoeften van verschillende groepen die in ongunstige omstandigheden leven of met onzekerheid in hun woonsituatie te maken hebben. Dit omvat onder meer mensen met een beperking, jongeren, ouderen, arbeidsmigranten, statushouders en (dreigend) dak- of thuislozen.

10. Zorg voor meer veilige en vaste opvangplekken
Voor vrouwen die te maken hebben met (dreigend) gender gerelateerd geweld is toegang tot bescherming letterlijk van levensbelang. Denk daarbij bijvoorbeeld aan voldoende, veilige opvangplekken. Op dit moment voldoet Nederland niet aan deze verplichting, blijkt uit onderzoek

https://www.valente.nl/kennisbank/monitor-veilige-opvang/

Volgens het College zijn er dringend meer veilige en vaste opvangplekken nodig. Ook benadrukt het College dat dit niet los gezien kan worden van andere problematiek in ons land: de woningnood en kwetsbare, financiële positie van vrouwen maken het doorstromen naar een eigen woning extra moeilijk.

Met vriendelijke groet,
College voor
de Rechten van de Mens
030 888 38 88 (algemeen)
www.mensenrechten.nl http://www.mensenrechten.nl/

Meld je aan voor onze maandelijkse nieuwsbrief https://c.spotler.com/ct/m18/k1/0nu4dJ876u27g1idveRYT-CCulVD80miM67Y43WWa_haoEtAPBh0al3rxZAdDOrD/KhNKBpFHWHZJs7w
Volg ons op LinkedIn <https://www.linkedin.com/company/college-voor-de-rechten-van-de-mens/> ,
Mastodon https://mastodon.nl/@collegevoorderechtenvandemens , Bluesky

https://bsky.app/profile/mensenrechtennl.pds.blsky.eu , Instagram https://www.instagram.com/collegevoorderechtenvandemens/ en YouTube https://www.youtube.com/user/mensenrechtencollege/

Bijlagen: geen